

Gemeente
Coevorden

Postadres:
Postbus 2
7740 AA Coevorden
Telefoon 14 0524
Fax 0524-598555
info@coevorden.nl
www.coevorden.nl

Bezoekadres:
Kasteel 1
7741GC Coevorden

Uw bericht	14 september 2023
Afdeling/Team	Economie & Leefbaarheid
Behandeld door	[Redacted]
Kenmerk	49864-2023:805935
Bijlage(n)	9
Coevorden	23 oktober 2023
Onderwerp	Woo-besluit wolf

Verzenddatum: 23 oktober 2023

Geachte heer [Redacted]

Op 14 september 2023 hebben wij van u een Woo-verzoek ontvangen. In het Woo-verzoek heeft u verzocht om openbaarmaking van alle stukken die verband houden met het onderwerp 'wolf' binnen de gemeente, over de periode van januari 2015 tot en met 14 september 2023.

Besluit

Wij besluiten uw verzoek toe te wijzen en de gevraagde documenten die wij ter beschikking hebben aan u te verstrekken. Bijgaand treft u 8 documenten aan.

Openbaar met uitzondering van persoonsgegevens

Wij besluiten de hiervoor genoemde documenten openbaar te maken, met uitzondering van de persoonsgegevens die daarin staan. Wij hebben de namen van inwoners en ambtenaren weggelakt. Daarnaast hebben we contactgegevens, zoals e-mailadressen en telefoonnummers, weggelakt die herleidbaar zijn tot personen en die inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1 lid 2 sub e Woo). Hierbij overwegen wij hierbij dat het openbaar maken van persoonsgegevens voor iedereen leesbaar en onomkeerbaar is. Bij de informatie in de opgevraagde documenten weegt naar ons oordeel de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon zwaarder dan het belang van openbaarheid van deze informatie. Namen van de burgemeester, wethouders, gemeentesecretaris en (gekozen) politici maken we wel openbaar, omdat deze personen vanuit hun functie in de openbaarheid treden.

Rechtsbescherming/Niet mee eens?

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen dit besluit kunt u bezwaar maken bij het college van burgemeester en wethouders van Coevorden. U kunt ook digitaal bezwaar maken. Kijk hiervoor op de website: www.coevorden.nl/bezwaarschrift-indienen. Voor de mogelijkheden van rechtsbescherming verwijzen wij u naar de bijgevoegde bijlage "Bezwaar en beroep tegen besluiten van de gemeente Coevorden", de mogelijkheden A en C.

Wilt u bij vervolgcorrespondentie het zaaknummer 49864-2023 doorgeven.

Hoogachtend,
namens de burgemeester van Coevorden,

[Redacted signature]

Zaaknummer: 49864-2023

Bijlagen:

1. Handelingskader burgemeester; interventie richtlijnen wolf- mens;
2. Brief LTO Noord d.d. 24 oktober 2022;
3. Brief gemeente Westerveld d.d. 3 november 2022;
4. Brief gemeente Coevorden-Hoogeveen d.d. 1 november 2022;
5. Brief gemeente Coevorden/ Motie 22-29 d.d. 3 november 2022;
6. Brief gemeente De Wolden d.d. 29 november 2022;
7. Verslag gemeenten/provincie wolf d.d. 16 december 2022;
8. Overleg (hybride) met gemeenten over de wolf d.d. 16 maart 2023;
9. Folder bezwaar en beroep tegen besluiten van de gemeente Coevorden.

Bezwaar en beroep tegen besluiten van de gemeente Coevorden

De Algemene wet bestuursrecht

U hebt zojuist een besluit van de gemeente Coevorden ontvangen. In dit besluit wordt u door de gemeente Coevorden een recht verleend of geweigerd, bijvoorbeeld een vergunning, een ontheffing of een subsidie. Ook kan het zijn dat de gemeente aan u een verplichting om iets te doen, of juist om iets na te laten, heeft opgelegd.

Deze beslissing kan genomen zijn door of namens de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, of de burgemeester.

Het is natuurlijk mogelijk dat u het met de genomen beslissing niet eens bent. Daarom biedt de Algemene wet bestuursrecht (Awb) u de mogelijkheid bezwaar te maken tegen deze beslissing of daartegen beroep in te stellen. U kunt dit doen als u belanghebbende bent, dat wil zeggen als uw belang rechtstreeks bij het besluit is betrokken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als u van mening bent dat u schade lijdt door het genomen besluit.

Dit hoeft niet perse financiële schade te zijn. Het is ook mogelijk dat u schade lijdt die niet in geld is uit te drukken. Die schade kan op verschillende manieren ontstaan. Bijvoorbeeld als een aangevraagde vergunning niet wordt verleend. Maar ook kan er schade ontstaan als gevolg van de voorwaarden die bij een verleende vergunning worden opgelegd.

Wat kunt u doen als u het niet eens bent met de voor u liggende beslissing? De Awb biedt u verschillende mogelijkheden. In het besluit dat u is toegestuurd is aangegeven welke van de hieronder vermelde mogelijkheden voor u van belang zijn.

A. Bezwaarschrift

Als u bezwaar hebt tegen het besluit van de gemeente, kunt u een bezwaarschrift indienen bij hetzelfde orgaan dat het besluit heeft genomen of namens wie het besluit is genomen:

*<< naam van het bestuursorgaan >>
Postbus 2
7740 AA Coevorden*

Als u bezwaar maakt tegen gemeentelijke leges die u opgelegd zijn, kunt u het bezwaarschrift indienen bij de heffingsambtenaar.

Het bezwaarschrift moet binnen zes weken na de datum van verzending van het besluit verstuurd zijn aan het bestuursorgaan. Als er alleen een datering op het besluit staat, zonder datum van verzending, dan betekent dit dat het besluit op dezelfde dag als die van de datering is verzonden. Indiening van een bezwaarschrift is - afgezien van portokosten - kosteloos. Het bezwaarschrift moet ingevolge de Awb aan enkele minimumeisen voldoen en daarom tenminste bevatten:

- naam en adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden (redenen) van het bezwaar;
- een vertaling van het bezwaarschrift als deze in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling noodzakelijk is;
- zo mogelijk, doch niet verplicht, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht; is dit niet mogelijk vermeld dan datum en nummer van het besluit.

Als het bezwaarschrift niet voldoet aan deze eisen of te laat (na zes weken) is ingediend, kan het bezwaarschrift niet-ontvankelijk worden verklaard. Dit betekent dat het bestuursorgaan niet inhoudelijk op uw bezwaren hoeft in te gaan.

Na ontvangst van het bezwaarschrift ontvangt u een ontvangstbevestiging.

De behandelende afdeling kan ook contact met u opnemen om het besluit nog nader toe te lichten en eventueel samen met u te bezien op welke wijze het probleem kan worden opgelost.

U wordt in de meeste gevallen in de gelegenheid gesteld uw bezwaren nader mondeling toe te lichten. Voor dit zogenaamde aanhoren wordt u apart uitgenodigd. Een onafhankelijke commissie zal uw bezwaarschrift behandelen en u horen. Deze commissie brengt na het horen een advies uit aan het desbetreffende bestuursorgaan. Het bestuursorgaan neemt de beslissing op uw bezwaarschrift.

Kostenvergoeding bezwaarprocedure

Artikel 7:15 Algemene wet bestuursrecht biedt de mogelijkheid om in het bezwaarschrift te verzoeken om vergoeding van de kosten in de bezwaarprocedure. Als u in het gelijk wordt gesteld, omdat het bestuursorgaan een fout heeft gemaakt, dan kunt een vergoeding krijgen voor de kosten die u redelijkerwijs heeft moeten maken voor de behandeling van uw bezwaarschrift. Het gaat dan bijvoorbeeld om de kosten van de advocaat of een andere professionele vertegenwoordiger, voorzover de inschakeling noodzakelijk was, de reiskosten voor het bijwonen van de hoorzitting en eventuele kosten van uittreksels.

Gemeente
Coevorden

Rechtstreeks beroep

In bepaalde gevallen kan de bezwaarschriftprocedure worden overgeslagen. Artikel 7:1a Algemene wet bestuursrecht geeft u de mogelijkheid om in het bezwaarschrift te verzoeken om de zaak door te zenden aan de bestuursrechter om onmiddellijk in beroep te worden behandeld. Het bestuursorgaan kan instemmen met dit verzoek om de bezwaarschriftprocedure over te slaan wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Een zaak is geschikt als deze weinig kan toevoegen aan de eerder vastgestelde feiten en uitgewisselde standpunten.

B. Beroepschrift

Als u het niet eens bent met de op uw bezwaarschrift genomen beslissing kunt u binnen zes weken na de dag van verzending van dat besluit beroep instellen bij de rechtbank te Groningen. U kunt het beroepschrift sturen aan:

*Rechtbank Noord-Nederland
Postbus 150
9700 AD Groningen*

Voor een beroepschrift gelden dezelfde minimumeisen als voor een bezwaarschrift (zie onder A.) U kunt ook digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

U moet voor de indiening van een beroepschrift bij de rechtbank zogenaamde griffierechten betalen.

U ontvangt hierover bericht van de griffier van de rechtbank.

De griffierechten bedragen per 1 januari 2023:

€ 50,- bij zaken over een uitkering (sociale zekerheid);

€ 184,- voor natuurlijke personen (individueel) bij alle andere bestuursrechtelijke zaken;

€ 365,- voor rechtspersonen, alle zaken (bijvoorbeeld een bedrijf of de overheid).

Deze griffierechten krijgt u terug als de beroepszaak gunstig voor u afloopt.

U bent niet verplicht een advocaat in te schakelen. Het mag natuurlijk wel. Over hetgeen u in deze procedure verder mag of moet doen, ontvangt u bericht van de rechtbank.

C. Voorlopige voorziening

Als u tegen een besluit bezwaar maakt of beroep instelt, heeft dit geen schorsende werking. Dit betekent dat het genomen besluit mag worden uitgevoerd zolang niet in een nieuw besluit, of door de voorzieningenrechter van de rechtbank, anders is beslist. Uitvoering van een besluit kan echter nadelig voor u zijn. Daarom kunt u, zolang er nog geen definitieve uitspraak over uw bezwaar of beroep is, bij afzonderlijke brief een voorlopige voorziening - bij voorbeeld een schorsing - vragen aan de voorzieningenrechter van de rechtbank. U kunt uw verzoek richten aan:

*de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland
Postbus 150
9700 AD Groningen*

Wordt uw verzoek ingewilligd dan wordt een speciale regeling getroffen voor de periode dat uw bezwaar- of beroepschrift nog in behandeling is. Voor de indiening van een verzoek om een voorlopige voorziening bent u griffierecht verschuldigd. Als u tegelijk met het beroep een voorlopige voorziening aanvraagt bedraagt het tarief voor natuurlijke personen € 365,- en voor rechtspersonen € 730,-. Nadere informatie over de procedure ontvangt u van de rechtbank.

Handelingskader burgemeester; interventie richtlijnen wolf - mens

Inleiding

Wolven mijden in principe het contact met mensen. Onder normale omstandigheden vormen wolven voor mensen dan ook geen bedreiging. Een ontmoeting met een wolf is altijd een uitzonderlijke gebeurtenis. Het komt echter voor dat wolven op onverwachte plekken worden gezien, zoals in bebouwd gebied of langs wegen. Ook dan is niet altijd sprake van onnatuurlijk gedrag en is in de meeste gevallen geen sprake van een gevaarlijke situatie. Een situatie kan wel gevaarlijk worden wanneer wolven hun schuwheid verliezen, bijvoorbeeld wanneer ze door mensen gevoed worden. In dat geval zal de provincie, mogelijk met ondersteuning van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, allereerst proberen wolf weer “bang” voor mensen te maken. Als dat niet lukt, kan uiteindelijk worden besloten de wolf te doden. Dit handelingskader beschrijft daarvoor de stappen en bevoegdheden.

Wegingskader burgemeester

Het wegingskader is bedoeld om tot afweging te komen voor de besluitvorming van de burgemeester. De uitwerking ervan staat genoemd in, de maatregelmatrix:

1. De wolf is niet bang voor de mens; benadert mensen
2. De wolf komt binnen de habitat van de mens (al dan niet bewust) en gaat niet weg
3. Acute openbare ordeverstoring en bedreiging veiligheid, die direct ingrijpen richting de wolf noodzakelijk maken (lichte bevelsbevoegdheid)
4. Agressief gedrag van de wolf richting mens, dat direct ingrijpen noodzakelijk maakt (lichte bevelsbevoegdheid)
5. Acute veiligheidssituatie wolf - mens, die direct ingrijpen noodzakelijk maakt (lichte bevelsbevoegdheid)
6. Bijtincident wolf = mens, dat direct ingrijpen noodzakelijk maakt (lichte bevelsbevoegdheid)

Bevoegdheden

Veiligheid van mensen staat bovenaan. Wanneer die veiligheid acuut in het geding is, kan op last van de burgemeester worden ingegrepen. In een dergelijke situatie is de burgemeester het bevoegd gezag. Een burgemeester kan direct ingrijpen op basis van de Gemeentewet (art 172, lid 3¹). Het ingrijpen houdt in dat de wolf gedood wordt. De burgemeester heeft met het oog op ingrijpen contact met de Calamiteiten Coördinator op de meldkamer Noord-Nederland.

¹ 172, lid 3 GW: De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.

Ook provincies kunnen op basis van de Wet natuurbescherming ingrijpen wanneer openbare orde en veiligheid in het geding is. De daarvoor te hanteren procedures zullen eerder gericht zijn op het voorkomen van onveilige situaties dan op het acuut inspelen daarop. Bij ingrijpen zal altijd eerst moeten worden overwogen of de situatie met, voor de wolf, niet-dodelijke middelen het hoofd kan worden geboden. Alleen wanneer dat niet redelijkerwijs mogelijk is, kan worden besloten over te gaan op dodelijke maatregelen.

Mandaat aan politie

De burgemeesters van Drenthe geven mandaat aan de politie om de probleemwolf bij een acute levensdreigende veiligheidssituatie af te schieten. Direct na een optreden wordt ongeacht de uitslag de burgemeester door de politie geïnformeerd.

Ontheffing provincie (bij meer tijd)

Buiten de gevallen waarin de burgemeester in acute situaties bevoegd is, is voor het verjagen en in het uiterste geval doden van een wolf een ontheffing nodig. De provincie kan een dergelijke ontheffing verlenen, maar zal dat in alle gevallen nog steeds degelijk moeten onderbouwen. Uit die onderbouwing moet duidelijk blijken dat hiervoor een wettelijk bepaald belang is, dat de ingreep geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de wolf en dat er geen bevredigende alternatieve oplossingen voorhanden zijn. Ook moet worden onderbouwd wat het te verwachten effect is van de maatregel.

In onderstaande richtlijnen worden de afwegingen meegegeven. Er kunnen zich echter altijd onvoorziene situaties voordoen. Op dat moment moet een bevoegd gezag op basis van eigen afwegingen besluiten nemen. De richtlijnen bieden daar ruimte voor. In sommige gevallen zal het nodig zijn hiervoor een expert (bijvoorbeeld het hierna genoemde deskundigenteam) te raadplegen.

Deskundigenteam

In de interventierichtlijnen, behorende bij het wolvenplan opgesteld door BIJ12 in opdracht van de 12 provincies, is opgenomen dat provincies ervoor kunnen kiezen om een groep onafhankelijke deskundigen samen te stellen om bepaalde situaties nader te analyseren. Dit kan zo nodig in overleg met de gemeentes en wolvencommissie (ingesteld door de provincie). Het doel van het deskundigenteam is te komen tot een onpartijdig en objectief oordeel en advies dat enerzijds een analyse biedt van de situatie in dat gebied en aanbevelingen doet over een eventuele aanpak. En anderzijds kan leiden tot het preciezer documenteren van kennis en ervaringen die in andere situaties te benutten zijn. De provincie Drenthe stelt een team van deskundigen samen. In overleg met de gemeentes en de wolvencommissie zal nader worden bepaald in welke situaties het team van deskundigen zal worden verzocht om advies.

Maatregelmatrix

Probleemsituatie en probleemwolf

In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen een probleemsituatie en een probleemwolf. Het verschil tussen deze twee is dat een probleemwolf problematisch gedrag vertoont dat niet noodzakelijk onnatuurlijk, maar wel afwijkend is. Het gaat om gedrag dat de wolf zeer waarschijnlijk heeft aangeleerd als reactie op menselijke omstandigheden. In een probleemsituatie gedraagt de wolf zich niet afwijkend, maar ontstaan wel conflictsituaties. Dergelijke situaties zijn niet helemaal te voorkomen, maar de impact kan met het nemen van de juiste maatregelen worden beperkt. Bij een echte probleemwolf kan, na nadere afweging, het verwijderen (m.a.w. doden) van dat individu uit de populatie uiteindelijk de enig overgebleven oplossing zijn.

	Gedrag wolf	Oorzaak	Inschatting	Maatregel en doel	Situatie	Aan zet
a	Wolf loopt overdag of 's nachts door stedelijk gebied of dorpskern zonder interesse voor gebouwen, erven, tuinen, honden.	<i>Normaal gedrag</i> • Wolf is niet geïnteresseerd in mensen maar mijdt geen bebouwing. • Wolven zijn niet uitsluitend nachtactief.	Ongevaarlijk Maar opletten, probleem kan ontstaan als wolven regelmatig voedsel(resten) vinden bij bebouwing.	In principe geen maatregelen • Evt. communicatie publiek. • Eventueel aanwezige voedselbronnen verwijderen om gewinning aan mensen te voorkomen. • Geval observeren en documenteren om eventueel benodigd ingrijpen in latere situaties te kunnen onderbouwen. Doel: bewustwording omgeving	Geen probleem-situatie	
b	Wolf vlucht niet meteen bij het zien van voertuigen en mensen maar stopt en observeert.	<i>Normaal gedrag</i> Wolf heeft nog geen slechte ervaring meegemaakt. Vooral jonge wolven zijn vaak nieuwsgierig.	Ongevaarlijk	• Niet lokken en voeren. Oppassen voor gewinning. • Geval observeren en documenteren. Bij herhaalde meldingen communicatie publiek, voorlichting inzake voeren. Doel: bewustwording omgeving.	Geen probleem-situatie	
c	Wolf wordt gezien op minder dan 30 meter* van bewoonde huizen. Het betreft	<i>Divers:</i> 1e paartijd: zoekt partner of ziet honden als concurrent. 2e aanwezige voedselbronnen.	Waakzaamheid geboden. Mogelijk conditioneringsen gewinningsprobleem, risico op hybridisatie of letsel hond.	Oorzaak opsporen en wegnemen, honden afschermen van mogelijke contacten met wolf. • Publiek voorlichten. • Als geen resultaat: wolf verjagen (actieve afschrikking) met als doel de wolf "bang" voor mensen te maken.	Probleemsituatie	Provincie - voorlichting - Verjaging wolf eigen terreinen

	verschillende incidenten in hetzelfde gebied gedurende een periode van enkele weken.			Doel: • Bewustwording omgeving. • Voor verjaging op eigen terrein is geen toestemmingsbesluit nodig.		
d	Wolf tolereert (passief) bij herhaling dat mensen hem/haar naderen tot minder dan 30 meter*.	<i>Wolf is in toenemende mate gewend geraakt aan aanwezigheid van mensen.</i>	Waakzaamheid gebodenaandacht vereist Indicatie voor sterke habituatie, mogelijk positieve conditionering.	• Analyseren situatie door deskundigen(- team), met als doel ingrepen te kunnen afwegen. • Negatieve conditionering/ afschrikking zo vroeg mogelijk, met als doel wolf "bang" te maken voor mensen. • Toestemmingsbesluit nodig. Mogelijk traject van ontheffingsverlening. • Situatie monitoren.	Probleemsituatie	Provincie - analyseren gedrag en monitoring. - eventueel ontheffing verlening voor negatieve conditionering.
				Als aversieve conditionering niet werkt of praktisch niet uitvoerbaar is dan situatie probleemwolf. <i>Doel:</i> Probleemwolf uit de populatie wegnemen <i>Toestemmingsbesluit nodig:</i> In gang zetten traject ontheffingsverlening. Situatie monitoren.	Probleemwolf	Provincie - verlenen ontheffing beheer
e	Wolf benadert actief en bewust meermaals mensen binnen 30 meter* en lijkt	<i>Gedrag kan verschillende oorzaken hebben:</i> • Mogelijk sterke voedselconditionering en gewenning. • Hond kan een trigger zijn.	Kritieke situatie Kans op gewenning en uiteindelijk agressief gedrag en letsel mens.	Opsporen en verjagen (actieve afschrikking), publiek waarschuwen niet te voeren. • Toestemmingsbesluit nodig. • Situatie monitoren.	Probleemsituatie	Provincie - ontheffing verjaging - monitoring - voorlichting

	geïnteresseerd in mensen.					
				<p>Als aversieve conditionering niet werkt of praktisch niet uitvoerbaar is, dan situatie probleemwolf.</p> <p>Doel: Probleemwolf uit de populatie wegnemen. Bij acute veiligheidssituatie wolf doden op last burgemeester, op basis van 172, lid 3 Gemeentewet</p>	Probleemwolf	<p>Gemeente</p> <ul style="list-style-type: none"> - bevel uitvaardigen of in mandaat
f	<p>Wolf reageert defensief (passief agressief) op mensen bij verstoring (bijvoorbeeld tijdens eten van prooi) en vlucht niet meteen weg of doet schijnaanvallen, zonder mensen gericht te benaderen.</p>	<p>Normaal gedrag. • Afhankelijk van karaktereigenschappen individu. • Verdediging van prooi.</p>	Gevaarlijk	<p>Publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel wolf verjagen (actieve afschrikking) met als doel wolf "bang" te maken voor mensen. • Voor lokale verjaging is geen toestemmingsbesluit nodig. 	Geen probleemsituatie	
g	<p>Wolf reageert actief agressief op mensen bij verstoring (bijv. tijdens eten van</p>	<p>Normaal, maar problematisch gedrag.</p> <p>Verdediging van prooi, wolf voelt zich bedreigd</p>	Gevaarlijk	<p>Publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel wolf verjagen (actieve afschrikking d.m.v. conditioneren) met als doel wolf "bang" te maken voor mensen. 	Probleemsituatie	<p>Provincie</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorlichting - Verjaging wolf eigen terreinen

	prooi) en valt mensen aan.	en neemt initiatief tot aanval.		<ul style="list-style-type: none"> Voor lokale verjaging is geen toestemmingsbesluit nog, voor conditionering wel. 		
				<p>Als aversieve conditionering niet werkt of praktisch niet uitvoerbaar is dan situatie probleemwolf. Doel: Probleemwolf uit de populatie wegnemen. Bij acute veiligheidssituatie wolf doden op last burgemeester, op basis van 172, lid 3 Gemeentewet</p>	Probleemwolf	<p>Gemeente - bevel uitvaardigen of mandaat</p>
h	Wolf reageert agressief op mensen zonder aanleiding	<i>Extreme gewenning, mogelijkheid op hondsdelheid</i>	Gevaarlijk	<p>In gang zetten procedure toestemmingsbesluit voor doden wolf.</p> <p>Doel: Probleemwolf uit de populatie wegnemen.</p> <p>Voor doden wolf is toestemmingsbesluit nodig. Daarin zal onder andere moeten worden aangetoond dat de wolf zonder aanleiding agressief gedrag vertoont.</p>	Probleemwolf	<p>Provincie - ontheffing beheer wolf verlenen</p>
				<p>Bij acute veiligheidssituatie wolf doden op last burgemeester, op basis van 172, lid 3 Gemeentewet.</p>	Probleemwolf	<p>Gemeente - bevel uitvaardigen of in mandaat</p>
i	Wolf valt mens aan en blijft agressief op mensen			<p>Probleemwolf uit de populatie wegnemen.</p>	Probleemwolf	<p>Gemeente - bevel uitvaardigen of in mandaat</p>

	reageren en/of blijft binnen bebouwde kom			Bij acute veiligheidssituatie wolf doden op last burgemeester, op basis van 172, lid 3 Gemeentewet		
j	Wolf valt mens aan en vlucht weg richting natuurlijk habitat (buiten bebouwde kom, inclusief agrarische gronden)		Gevaarlijk	Publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen. <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel wolf verjagen (actieve afschrikking d.m.v. conditioneren) met als doel wolf "bang" te maken voor mensen. 	Probleemsituatie	Provincie <ul style="list-style-type: none"> - voorlichting - Verjaging wolf eigen terreinen

* Vluchtafstand: wolf laat mensen toe < 30m of benadert zelf tot < 30m. In het stroomschema staat enkel de actieve vorm: wolf nadert, maar de afstand < 30 meter is in beide gevallen een criterium om tot gerichte interventie over te gaan. Oorzaak gedrag en toe te passen maatregelen per geval te beoordelen.

t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Vestiging Drachten
Lavendelheide 9
9202 PD Drachten

Postadres
Postbus 186
9200 AD Drachten

Hoofdkantoor
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Aan de Burgemeesters van de gemeenten:

- Aa en Hunze (gemeente@aaenhunze.nl)
- De Wolden (gemeente@dewolden.nl)
- Assen (info@assen.nl)
- Borger-Odoorn (gemeente@borger-odoorn.nl)
- Coevorden (info@coevorden.nl)
- Emmen (gemeente@emmen.nl)
- Hoogeveen (info@hoogeveen.nl)
- Meppel (postbus@meppel.nl)
- Midden-Drenthe (gemeente@middendrenthe.nl)
- Noordenveld (postbus@noordenveld.nl)
- Ooststellingwerf (gemeente@ooststellingwerf.nl)
- Steenwijkerland (info@steenwijkerland.nl)
- Tynaarlo (info@tynaarlo.nl)
- Westerveld (info@gemeentewesterveld.nl)
- Weststellingwerf (info@weststellingwerf.nl)

Datum: 24 oktober 2022

Referentie: [REDACTED]

Betreft: Onrust rond wolven

Geachte heer, mevrouw,

Met het oog op de belangen van onze leden wil Land- en Tuinbouworganisatie Noord uw aandacht vragen voor het volgende.

In de regio Zuidwest en midden Drenthe, en ook het aanpalende gebied in Fryslân en zelfs Overijssel, voltrekt zich op dit moment een ramp. Grotere aantallen wolven maken landbouwhuisdieren, dieren die gebruikt worden voor het beheer van natuurterreinen en dieren van hobby houders, dood of verwonden ze. De statistieken (wat enkel de koude getallen zijn) liegen er niet om. Voorzichtige extrapolatie van de BIJ12 cijfers laat zien dat we dit jaar met gemak 500 schapen, 30 runderen en 10 paarden zullen kwijtraken aan het gedrag van wolven. Deze statistieken maar vooral de plaatjes van gedode of verwonde dieren en zeker ook de emotionele reacties van de eigenaren van deze dieren spreken boekdelen.

Wij zijn van mening dat dit niet zo door kan gaan. De argumenten voor dit standpunt liggen overigens niet alleen in de beschouwing hiervoor maar ook in hoe de aanwezigheid van wolven door gaat werken op het landelijk gebied van een provincie als Drenthe en in omliggende gebieden. Wij zien in dit kader zich het volgende scenario aftekenen. Alle rundvee zal uit de weide verdwijnen en jaarrond opgestald worden. De kleinere nevenberoepsbedrijven en hobbybedrijven met vee, zullen hun veehouderij afstoten of de dieren binnen forse wolfwerende afrastering gaan houden. Hiermee ontstaan landerijen met opvallende hekwerken eromheen die voorbehouden zijn aan vee en niet meer toegankelijk zijn voor wild zoals dassen, vossen en reeën. Verder zullen met name grotere schapenhouders [REDACTED] op land van melkveehouders laten grazen, zich uit wolvengebied terugtrekken, of ook hun werkzaamheden staken. Gevolg is een leeg landschap, dat zeker in relatie tot de recreatieve beleving een grote aderlating zou betekenen.

[REDACTED]

Achter de boer en tuinder. Voor ons allemaal.

Dit scenario ontvouwt zich nu voor uw gemeente, maar zal als gevolg van het waterbed effect zich na verloop van tijd verplaatsen naar andere omliggende gebieden. Dit is te verwachten omdat wolven toch moeten eten. En aangezien er geen wild is dat in de voedselbehoefte van wolven kan voorzien blijven ze hun pijlen richten op vee. In eerste aanleg zullen ze bij een afnemend aanbod waarschijnlijk brutaler gaan gedragen en nog dichter bij de mensen hun voedsel gaan zoeken, maar later is het vanzelfsprekend dat ze zich naar andere gebieden begeven waar voedsel (in de vorm van vee) nog wel bereikbaar is.

Wat wij nu zien is grote maatschappelijke onrust over de aanwezigheid van de wolf. Deze komt onder-tussen niet in de eerste plaats voort uit de economische gevolgen. Er heerst een breed gevoel dat de wolf een serieuze bedreiging vormt voor de dieren en voor de mensen. Van biodiversiteitswinst wordt niet meer gesproken.

De angst en de onrust wordt onder de boeren, maar ook onder burgers en buitenlui nadrukkelijk gevoeld. Het mag zo zijn dat nog geen mensen zijn aangevallen, maar het veiligheidsgevoel is weg en dat wordt mede veroorzaakt door het gedrag van wolven. Ze zijn niet schuw, ze blijven zonder enige schroom in de buurt als boeren met burens hun vee in veiligheid willen brengen en wandelen doodgemoedereerd op klaarlichte dag over erven en door straten.

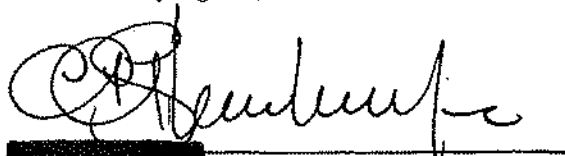
Het mag zo zijn dat wolven ernstig beschermd zijn, maar er worden op dit moment grenzen overschreden die aanleiding zouden moeten zijn om in te grijpen. LTO Noord is van mening dat wolven beheerd moeten worden en dat er in Nederland argumenten zijn om in bepaalde gebieden geen wolven te gedogen. Ten aanzien van het eerste punt zijn wij van mening dat een wolf die ongewenst gedrag vertoont weggeruimd moet worden. Hierbij denken wij aan criteria als het te dicht benaderen van mensen of de leefomgeving van mensen, het aanvallen van runderen, paarden, schapen of ander groot vee, en ook het aanvallen van vee dat zich achter een wolvenwerend raster bevindt.

Ten aanzien van de wolfvrije gebieden zijn wij van mening dat op basis van data van de beschikbaarheid van wild dat als voedsel voor wolven kan dienen, prima gebieden kunnen worden geduïd waar de aanwezigheid van wellicht mogelijk is zonder dat ze zich op vee hoeven te storten. Ook zonder die analyse kunnen wij beredeneren dat bij gebrek aan herten, wilde zwijnen of grote hoeveelheden reeën, Noord-Nederland niet geschikt is.

Wij willen u, als Burgemeesters van gemeenten waar de wolven nu een probleem zijn, vragen om binnen uw bevoegdheden in relatie tot de openbare orde en de veiligheid van uw bevolking, in te grijpen op dit dossier.

We zijn graag bereid onze argumenten hiervoor nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

LTO Noord, regio Noord

Contactpersoon: [redacted]

De heer [REDACTED]
Postbus 186
9200 AD Drachten

VERZONDEN - 3 NOV. 2022

Datum
27 oktober 2022

Zaaknummer
[REDACTED]

Uw brief
[REDACTED]

Uw kenmerk

Onderwerp
antwoordbrief onrust rond wolven

Beste heren [REDACTED]

Hartelijk dank voor uw brief van 24 oktober jl. waarin u als Land en Tuinbouworganisatie (LTO) uw zorgen uit over de aanwezigheid van de wolf in onze gemeente.

Ook wij zien dat de wolven in en rondom onze gemeente landbouwhuisdieren, grazers in natuurgebieden en hobby-/huisdieren doden of verwonden. Wij begrijpen de zorgen en het verdriet dat dit veroorzaakt.

Daarnaast delen wij uw mening dat de aanwezigheid van wolven invloed heeft op het landschap en de recreatieve beleving daarvan. Wij zien in onze gemeente dat dieren uit de weide verdwijnen en dat inwoners stoppen met het houden van met name schapen. Ook de toename van wolfwerende afrastering drukt een stempel op het landschap en is van invloed op de biodiversiteit.

Vanuit de gemeente hebben wij geen bevoegdheden op het gebied van faunabeheer, schades en de beschermde status van de wolf. Deze bevoegdheden liggen onder meer bij de provincie en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Europese commissie. Wij raden u aan uw zorgen ook bij deze instanties kenbaar te maken.

Zowel de provinciale staten in Drenthe als in Friesland delen uw mening dat de wolf beheerd moet worden. De provincies zijn de bevoegde gezagen als het gaat over beschermde soorten en vrijstellingen daarvan. Als gemeente hebben wij regelmatig contact met de provincie.

De grote maatschappelijke onrust over de aanwezigheid van de wolf en de angst dat deze een serieuze bedreiging vormt voor de dieren en mensen wordt dagelijks onder onze aandacht gebracht. Wij hebben dan ook op 25 oktober jl. een brief verzonden naar de minister om onze en de zorgen van de inwoners onder zijn aandacht te brengen. Ook hebben wij samen met de provincie Drenthe op 3 oktober jl. een gezamenlijke bijeenkomst over de wolf georganiseerd in het gemeentehuis in Diever. Tijdens deze bijeenkomst konden de aanwezigen hun zorgen uiten en vragen stellen.

In relatie tot de openbare orde en de veiligheid mag u van de burgemeester en de gemeente verwachten dat wij alles doen wat binnen de mogelijkheden ligt om de inwoners van de gemeente Westerveld te beschermen. Daarnaast gedooft de gemeente hekken die hoger zijn dan de landelijk toegestane norm, om het mogelijk te maken voor dierhouders op deze manier hun vee (dieren) te beschermen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

D.B. Bruijn-Van den Berg
secretaris

H. Jager
burgemeester

Gemeente
Coevorden

Postadres:
Postbus 2
7740 AA Coevorden
Telefoon 14 0524
Fax 0524-598555
info@coevorden.nl
www.coevorden.nl

Bezoekadres:
Kasteel 1
7741GC Coevorden

Provincie Drenthe
T.a.v. H. Jumelet
Postbus 122
9405 BJ ASSEN

Uw bericht	- -	
Afdeling/Team	Economie & Leefbaarheid	
Behandeld door	M. Anemaet	
Kenmerk	72979-2022:078955	
Bijlage(n)	Geen	
Coevorden	1 november 2022	Verzenddatum:
Onderwerp	Wolven vs. groeiende maatschappelijke onzekerheid en onrust.	

Geachte heer Jumelet,

De wolvenproblematiek speelt ons allen in toenemende mate parten, in Drenthe, maar ook in andere provincies. Wij zien ons geconfronteerd met vragen van burgers, met gemotiveerde tegenstanders van de wolf, met zorgen bij de LTO en met een groeiende maatschappelijke onzekerheid en onrust.

In het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio hebben wij hier onlangs aandacht aan besteed. De burgemeesters van Coevorden en Hogeveen zijn door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio gevraagd de Veiligheidsregio te vertegenwoordigen.

De wet vertelt ons dat provincies wettelijk verantwoordelijk zijn voor het natuurbeleid in relatie tot wolven. Dit omvat de aspecten soortenbescherming, monitoring, tegemoetkomingen in faunaschade en het verlenen van ontheffingen voor afwijken van het beschermingsregime voor de wolf.

Bij vragen van burgers verwijzen wij daarom door naar de provinciale website en die van BIJ12, waar de algemene basisinformatie over de wolf en wolvenbeleid, waarnemingen, schade aan dieren en schadevergoedingsmogelijkheden goed te vinden zijn.

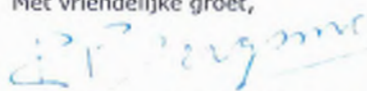
Wij merken echter dat hiermee de terechte zorgen en vragen bij onze inwoners niet voldoende worden weggenomen. Tevens willen wij voorkomen dat er vanuit de verschillende gemeenten meerduidige reacties worden gegeven.

Wij vragen derhalve aan u om voor de wolvenproblemen in Drenthe strategische en structurele oplossingen uit te werken met aandacht voor goede communicatie vanuit en met de provincie en ook voor een betere schadeafwikkeling. De provinciale zorg voor haar inwoners moet voorop staan. We roepen u op bij uw benadering de wethouders te betrekken die verantwoordelijk zijn voor natuurbeheer in hun gemeente.

Een uitnodiging aan ons voor inhoudelijk overleg zien wij graag tegemoet.

Wij verzoeken u bij vervolgcorrespondentie het zaaknummer 72979-2022 te vermelden.

Met vriendelijke groet,

Renze Bergsma en Karel Loohuis

Deze motie hoort bij: Programmabegroting 2023 e.v.

Deze motie wordt besproken in de vergadering van 03 november 2022

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Ruim drie jaar geleden het interprovinciaal wolvenplan is opgesteld;
 - Het vertrekpunt daarbij de beschermde status van de wolf was, maar dat het interprovinciaal wolvenplan ook duidelijk maakt dat in bepaalde omstandigheden het mogelijk is om een ontheffing af te geven om een wolf te verjagen of te doden. Dit ter voorkoming van schade aan landbouwhuisdieren en voor de bescherming van de openbare veiligheid;
 - Voor deze situaties er derhalve duidelijke criteria zijn op basis waarvan het bevoegd gezag een ontheffing kan afgeven, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een acuut veiligheidsprobleem;
- Het maatschappelijke onrust veroorzaakt en gevoelens van angst en onveiligheid teweeg brengt onder onze inwoners;
- Het belang van dieren en inwoners kennelijk ondergeschikt wordt gemaakt aan de wolf.

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- Zwervende wolven inmiddels op meerdere locaties in de gemeente Coevorden zijn gespot, waar deze zijn gekoppeld aan recente aanvallen op schapen, rundvee en andere landbouwhuisdieren met dodelijke afloop;
- De wettelijke mogelijkheden om actie te ondernemen richting de wolf echter zeer beperkt zijn omdat de wolf niet gedood of gevangen mag worden bij natuurlijk gedrag;
- Alle schade niet 100% vergoed wordt.

We vinden dat het college:

- Een handelingsperspectief moet creëren om te voorkomen dat wolven te lang aanwezig zijn, c.q. gaan verblijven in gebieden die hiervoor ongeschikt zijn. Dit is in het belang van de natuur, de (agrarische) bedrijven en de bewoners;
- Met de provincie, het Rijk, de veiligheidsregio's en andere bestuursorganen of belanghebbende organisaties (w.o. nationale wolvencommissie) op zeer korte termijn in overleg te gaan over de wijze waarop men moet omgaan met de wolf;
- Met bovengenoemde instanties te werken aan een duidelijke set van criteria voor een afgifte van ontheffing voor het verjagen of doden van wolven;
- Toe te zien op het vergoeden van alle schade aan de eigenaren van getroffen dieren op grond van de richtlijnen die daarvoor zijn opgesteld door overheden en de sector. Bij het afwikkelen van deze schadegevallen, die worden afgehandeld door de provinciale uitvoeringsinstantie BIJ12, dient de gemeente Coevorden een actieve en ondersteunende rol te vervullen;

MOTIE

22-29

- Alles in het werk moet stellen om maatschappelijke onrust zo goed mogelijk te voorkomen;
- Zo snel mogelijk de raad op de hoogte dient te stellen van de uitkomsten van het overleg.

BBC2014

CDA

Henk Mulder

Eddy Heeling

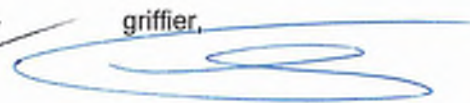
Resultaat stemming:

Aangenomen met 18 stemmen voor en 5 stemmen tegen

voorzitter,

griffier,

Burgemeester K.B. Loohuis en
Burgemeester R. Bergsma
p.a. Gemeente Hoogeveen
Postbus 20000
7900 PA Hoogeveen

DATUM 29 november 2022
ONDERWERP Wolvenproblematiek
ONS KENMERK [REDACTED]

Geachte heren Loohuis en Bergsma,

Wij willen u graag informeren over twee zaken:

1. Ons gesprek met een drietal schapenhouders;
2. De Motie Wolf aangenomen in de vergadering van de raad op 24 november jl.

Ad 1. Gesprek met schapenhouders.

Op maandag 21 november jl. hadden wij op het gemeentehuis in Zuidwolde een gesprek met een aantal schapenhouders, die ons hun zorgen overbrachten over de wolvenoverlast, tekortschietende vergoedingen, nadelen bij afrasteren en kuddebewakingshonden, emotionele belasting, etc.

We hebben hen beloofd de door hen gesignaleerde pijnpunten aan u beiden over te brengen, als vertegenwoordigers van de 12 Drentse burgemeesters in het wolvendossier. Wij hebben hen ook aangegeven dat oplossingen voor de wolvenproblematiek moeten worden uitgewerkt in de wetenschap dat de wolf in ons landschap een blijvertje is. De pijnpunten verwoorden wij als volgt:

- De vergoeding voor dode schapen en ander vee door BIJ12 is te laag. Er wordt bovendien geen rekening gehouden met aanschafprijzen van bijzondere rassen. Vervolgschade (vroeggeboortes ten gevolge van stress bij de beesten) wordt niet vergoed, want kan niet worden bewezen.
- De subsidie voor afrasteringen dekt niet de werkelijke kosten. Vergoeding van arbeidskosten wordt bovendien niet meegenomen. Afrasteringen moeten bij het schoonmaken van sloten tijdelijk worden weggehaald, en dat levert dus ook weer kosten op.
- Enorme investeringen voor afrasteringen zijn nodig, in het bijzonder bij schapenhouders die langs boeren rondreizen, terwijl de effectiviteit van de afrasteringen discutabel is (de wolf kruipt er onderdoor, de stroom lekt weg tegen begroeiing, schapen ontvangende boeren willen geen ingravingen van afrasteringen in

Postadres
Postbus 20
7920 AA Zuidwolde

Bezoekadres
Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwolde

Telefoon
14 0528

E-mail
gemeente@dewolden.nl

Internet
dewolden.nl

hun weiden, andere dieren komen in de knel (egels gaan dood door de stroom, reeën lopen zich vast)).

- Hoe meer afgerasterde gebieden er komen, hoe minder voedselaanbod er is voor de wolf, hoe meer kans dat de wolf de woonomgeving opzoekt (want van de gewone wilde dieren zijn er ook al steeds minder). Afrasteren verplaatst het probleem.
- De vergoedingsprocedure bij ~~BIJ12~~ ~~BIJ12~~ lang (vb. schade uit juni jl. werd nog steeds niet vergoed).
- BIJ12 loopt aan de lijn van de provincies, is niet onafhankelijk. Liever zou moeten worden gekozen voor het zgn. Zweedse model met onafhankelijke taxateurs en snelle uitbetaling van schade. In dat kader: onze veeartsen hebben kennis, reageren sneller en vanuit een onafhankelijke positie.
- Het advies om kuddebewakingshonden in te zetten roept vragen op over neospora. Dat is een parasiet die veel honden bij zich dragen maar die via de ontlasting ook andere dieren kan besmetten, zoals koeien. Die parasiet kan bij koeien leiden tot een abortus. Dat is de reden dat rundveehouders geen schapen met bijbehorende honden in hun weiland willen.
- Hybride wolven worden niet op hybriditeit getest, dus afschieten wordt niet mogelijk.
- Is het werkelijk zo dat schapenhouders op de terreinen van Natuurmonumenten geen dode schapen door wolven mogen melden? Levert dit dus vertekende cijfers op bij BIJ12?
- De emotionele belasting bij schapenhouders en hobbyboeren (door het aantreffen van dode dieren, door de vrees elke morgen voor nieuwe gevallen) wordt geheel genegeerd.
- Vanaf 1 januari 2023 geldt volgens de provinciale wolvenconsulent de plicht voor veehouders om hun vee (schapen) te beschermen, zo niet dan volgt een bestuurlijke boete.
- Niet goed is uit te leggen waarom een kleine groep burgers (veeouders/hobbyboeren) financieel moet opdraaien voor de wettelijk vastgelegde algemene bescherming van de wolf.
- De huidige benadering leidt tot bedrijfsbeëindigingen bij schapenhouders.
- De Drentse gemeenten moeten in deze problematiek samen optrekken.

Postadres
Postbus 20
7920 AA Zuidwilde

Bezoekadres
Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwilde

Telefoon
14 0528

E-mail
gemeente@dewolden.nl

Internet
dewolden.nl

Ad 2. Motie Wolf.

Op aangeven van de fracties van Gemeentebelangen en CDA heeft de raad van De Wolden op 24 november jl. de volgende motie inzake Wolvenbeheer aangenomen:

Constaterende dat:

- In september 2022 in Drenthe 34 dieren, waaronder schapen en kalveren, zijn doodgebeten door wolven, en dat wolven ook in de gemeente De Wolden toeslaan; ~~De Wolden~~
- (Hobby)dierhouders uit onze gemeente zich zorgen maken over de wolf en soms zelfs hun vee binnenhouden;
- Er regelmatig wolven worden gesignaleerd in onze gemeente, ook nabij bebouwde omgeving en inwoners zich zorgen maken over hun veiligheid;
- De gemeente De Wolden hierover in gesprek is met de provincie die hierin eerstelijnsverantwoordelijk is.

Overwegende dat:

- Het veiligheidsgevoel van de inwoners van De Wolden fors onder druk staat en het thema steeds meer onderwerp van gesprek is;
- De aanbevolen preventiemaatregel, het plaatsen van wolfwerende hekken, niet alleen onwerkbaar en onbetaalbaar is, maar ook ons mooie landschap aantast;
- Door ongebreidelde groei van het aantal wolven niet de gewenste afstand tussen dit roofdier en de mens gewaarborgd kan worden;

Besluit:

- Bij de provincie erop aan te dringen het beschermingsniveau van de wolf naar beneden bij te stellen zodat verjagen en bejagen, wanneer nodig, mogelijk wordt;
- Bij de provincie erop aan te dringen alle schade die de wolf aanricht, snel en ruimhartig te vergoeden.

Tot zover.

We zijn nog in afwachting van een gesprek met een aantal houders van hobbydieren, die mogelijk nog andere aandachtspunten kunnen inbrengen. Dan berichten wij u daar ook over.

Voor nu hopen en verwachten wij dat u bovenstaande informatie zult benutten in uw contacten met gedeputeerde ~~van de provincie~~ van de provincie en ook, zo mogelijk, met het rijk. Wij hopen ook dat uw inzet bijdraagt aan oplossingen voor de geschetste problematiek.

Vanzelfsprekend zijn wij benieuwd naar uw terugkoppeling naar de Drentse burgemeesters.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de provinciale wolvenprocesregisseur, de heer ~~van de provincie~~.

Postadres
Postbus 20
7920 AA Zuidwolde

Bezoekadres
Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwolde

Telefoon
14 0528

E-mail
gemeente@dewolden.nl

Internet
dewolden.nl

Ook informeren wij onze eigen gemeenteraad hierover.

Vragen

Heeft u nog vragen over deze brief? Dan kunt u contact opnemen met . Wilt u bij correspondentie altijd het kenmerk van deze brief vermelden?

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Roelof Pieter Koning
gemeentesecretaris

Inge C.J. Nieuwenhuizen
burgemeester

Postadres
Postbus 20
7920 AA Zuidwolde

Bezoekadres

Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwolde

Telefoon
14 0528

E-mail
gemeente@dewolden.nl

Internet
dewolden.nl

Verslag Gemeenten/provincie Wolf

Datum: 16 december 2022

Tijd: 9 – 11 uur

Locatie: Gemeentehuis Westerveld, Raadhuislaan 1, Diever

Aanwezig: [redacted] (provincie Drenthe), [redacted] (Veiligheidsregio Drenthe), [redacted] (gemeente Westerveld), [redacted] (provincie Drenthe), [redacted] (gemeente Midden Drenthe), [redacted] (gemeente Hogeveen/De Wolden), [redacted] (gemeente Midden Drenthe) (online), [redacted] (gemeente De Wolden), [redacted] (gemeente Westerveld) (online), [redacted] (provincie Drenthe), [redacted] (Gemeente [redacted]) (gemeente Coevorden)

Afwezig: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

Notulist: [redacted] (provincie Drenthe)

1. Opening en voorstellen

2. Veiligheidsregio > bestuurlijk veiligheidsoverleg

- a. Wolf hoort niet bij de veiligheidsregio maar het bestuurlijk veiligheidsoverleg Drenthe. Veiligheidsregio biedt wel expertise aan rondom crisiswerkzaamheden. Openbare orde en veiligheid, burgemeesters Karel Loohuis (Hogeveen) en Renze Bergsma (Coevorden) nemen het voortouw om het onderwerp weer op tafel te krijgen bij het bestuurlijk veiligheidsoverleg Drenthe.

3. Provincie Drenthe

- a. Samenwerking met de Gebiedscommissie Wolf Drenthe verbeteren.
 - i. Samenstelling: schapen- en geithouders, LTO Noord, Paardenhouderij, veehouders, wolvenconsulent, Drentse schaapskudden, Staatsbosbeheer en de provincie Drenthe. [redacted] is de onafhankelijke voorzitter en er is op dit moment een externe communicatieadviseur bij betrokken. Kijk voor meer informatie op <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/wolf-drenthe/gebiedscommissie/>
 - ii. Doel: voorkomen van aanvallen en voorlichten van veehouders.
 - iii. Rol: adviseren van de provincie op het gebied van preventie.
 - iv. Monitoring:
 1. Aanvragen van de subsidieregeling.
 2. Aantal meldingen in de gaten houden. BIJ12 houdt dit bij, afschrift naar de provincie. Zo houdt de provincie contact met de melders door middel van nabellen. Kan ook een apart iemand voor ingehuurd worden om nazorg te doen aan de keukentafel.
 3. Werking van wolfwerende rasters. Goed geplaatst en welk soort raster is er gebruikt.
- b. BIJ12 houdt de meldingen bij. Dit zijn een aantal handige links:
 - i. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/diersoorten/wolf/> (allerlei monitorings- en informatielinks)
 - ii. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/diersoorten/wolf/schademeldingen/#overzicht> (globaal overzicht)
 - iii. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/wolf/schademeldingen> (je downloadt een Excel-bestand)
- c. BIJ12 krijgt opdracht om de schadeafhandeling in 4 weken af te ronden. Op 24 januari vindt dit gesprek plaats met [redacted] en [redacted] (vergunningverlener Wet natuurbescherming).

4. Subsidieregeling plaatsen rasters

- a. Op dit moment alleen beschikbaar voor schapen- en geitenhouders. De regeling wordt verlengd en uitgebreid.

5. Juridische kaders

- a. Juridisch onderzoek verricht door Trip: beschermde status. Uitgangspunt: alles doen om eigen vee te beschermen, daarna zijn er pas andere maatregelen denkbaar. Alle maatregelen die mogelijk zijn om het vee te beschermen (denk aan op stal zetten en wolfwerende rasters). Ontheffingen worden voorbereid met oog op aanrijdingen of aanvallen op mensen.
- b. Twee second opinions worden aangeleverd op het rapport van Trip. In januari is hier meer over bekend en wordt dit naar buiten gebracht. De juridische mogelijkheden en hoe Drenthe hierin staat.

6. Communicatie

- a. Eenduidige communicatie vanuit alle betrokken organisaties.
 - 1. Aanval of incident? Incident heeft de voorkeur.
 - 2. Één Q&A > [link](#)
 - i. Graag aanvullen waar mogelijk. Mail naar [redacted]@drenthe.nl of [redacted]@drenthe.nl met onderwerp wolf Q&A. > actie allen
 - ii. Q&A meer communiceren > uitlichten per onderwerp (bijvoorbeeld losloopegebieden met advies hond aan de lange lijn, gezamenlijk fietsen naar school). [redacted] (DvhN) is tegen de wolf, zorgt voor polarisatie in de samenleving over dit onderwerp.
- b. Korte termijn draaiboek; hoe gaan we om met een incident door de wolf in Drenthe.
 - i. VNG is ook bezig met het opstellen van een draaiboek. De Drentse versie heeft urgentie wat de provincie betreft. Samen met de Drentse gemeenten opstellen.
 - 1. Samenstelling Draaiboek Wolf [redacted] (VTH-PD), [redacted] (COM-PD), [redacted] (SD-GW), [redacted] (COM-GC), [redacted] (COM-GW), [redacted] (Integrale Veiligheid-GC), [redacted] (VRD), [redacted] (COM-GBO).
 - 2. Westerveld heeft al een voorschot gemaakt, deze wordt meegenomen.
 - 3. Op 13 januari bij burgemeestersoverleg wordt het idee draaiboek gedeeld.
 - 4. Eind januari/begin februari streven naar concept draaiboek.
 - 5. Regievoerder is [redacted].
 - ii. Hoe gaan we om met wolven die dichterbij de mensen komen? Wie kan gebeld worden? Standaard antwoorden bij een incident, hoe daarop te reageren.
 - iii. Wanneer wordt een wolf afgeschoten? Wanneer is een incident een incident?
- c. Lange termijn draaiboek maatschappelijke onrust beperken.
 - i. 12 communicatiemedewerkers vragen van elke gemeente, Gemeentemedewerkers inventariseren op het gebied van de wolf. [redacted] betrekken (info@insidepolarisation.nl). > actie [redacted]
 - ii. Veiligheidsregio. [redacted] heeft contact via het kennis- en beheersteam met de risico- en crisisadviseurs en vraagt dit in die samenstelling (met [redacted]) wie hierbij betrokken wil zijn. Afstemmen binnen het team wie vanuit welke gemeente deelneemt.
 - iii. Andere organisaties bilateraal mee werken (communicatielijnen opzetten)
 - 1. TBO's > [redacted] ([redacted]), [redacted] (Boswachter communicatie en beleven – Natuurmonumenten), [redacted] (persvoorlichter Noord – Natuurmonumenten)
 - 2. IVN, LTO, Media, landbouwcollectieven, NMF ...
- d. Richting inwoners
 - i. Constateringen: verontruste burgers, eigen rechter dreigt
 - ii. Communiceren door wilde theorieën ontkrachten en feiten delen in eerlijke communicatie.
 - iii. Autonome risico's in kaart brengen en wat de maatregelen vervolgens zijn.
 - iv. Lespakketten van IVN naar scholen.
- e. Richting veehouders
 - i. Loopt via de Gebiedscommissie.

7. Vervolg

- a. Presenteren van handelingsperspectieven.
- b. Bijeenkomst paardenhouders is op 12 januari > delen met de aanwezigen. > actie [redacted]
- c. Verslag delen met de aanwezigen (zij sturen door) > actie allen
- d. Uitvraag doen voor medewerkers toetreden deze groep. > actie [redacted]

- e. Bestemmingsplannen, college en de raad laten gedogen wat betreft de hoogte van de rasters. [REDACTED] stuurt dit verzoek naar de gemeenten. > actie [REDACTED]

Volgende vergadering: 23 februari – 13 uur – provinciehuis Assen of digitaal

Overleg (hybride) met gemeenten over de wolf

donderdag 16 maart

Aanwezig: Tynaarlo, Coevorden, Ooststellingwerf, Midden-Drenthe, Westerveld, De Wolden Hoogeveen, Aa en Hunze, Provincie Drenthe

licht inhoud statenbrief toe [PS080323-A3-Drentse-aanpak-wolf-Motie-M2022-33.pdf \(drentsparlement.nl\)](#).

Hoofdpunten hieruit zijn:

- Snelheid taxatie
- Vergoedingen: bedragen zijn aangepast.
- 24 uur bereikbaarheid door automatisering
- Schaderegeling nu ook voor andere dieren
- Pilots gestart:
 1. [redacted] plaatst rasters: test autowinder, zicht op arbeidskosten, wat betekent dit voor de wolvenaantallen. Rasters worden geplaatst in overleg met de wolvenconsulent.
 2. Nevenschade.
 3. Monitoring effect rasters op wild.
- Pilot [redacted] is afgeblazen, studenten zijn al klaar met studie.

Lopende zaken vanuit de provincie:

- Opstellen met protocol voor een aangereden wolf
- 20 maart bijeenkomst met dierenartsen (zie persbericht: [Dierenartsen wonen instructie bij voor DNA-afname bij aangevallen vee - Provincie Drenthe](#))
- 27 maart webinar voor paardenhouders over de subsidieregeling wolfwerende rasters: [Webinar over subsidie voor wolfwerende rasters voor de paardenhouderij Drenthe - Provincie Drenthe](#)

Procedures BU12

[Link naar schadeafhandeling](#)

[Link naar wat te doen bij tegenkomen wolf](#)

[Link naar veelgestelde vragen](#)

[Link naar nieuwste flyer schade aan landbouwhuisdieren](#)

Nummer	Actie	Contact	Actiehouder
1	Mogelijkheid stroomband bij schapen; is inmiddels uitgezocht en is niet succesvol.	[redacted] Cadwin onderzoeksbureau	[redacted]
2	Documentaire over de wolf	[redacted]	[redacted]
3	Protocol burgemeester; samenstellen met gemeenten en dan rondsturen vanuit dit overleg.	[redacted] [redacted]	[redacted]
4	Mentale hulp. Wie levert dat?	GGD	[redacted]
5	Gedogenbesluit. Voorbeeld vanuit Midden-Drenthe	Vanuit Midden-Drenthe	Midden-Drenthe [redacted]

[redacted]: schadeafhandeling: melding- dierenarts... welke volgorde?

CH: eerst melden bij BU12

[redacted]: wolf conditioneren? **Stroomband** bij schapen. [redacted] is ecooloog. Cadwiri = onderzoeksbureau.

Stroomband in NL is verboden. [redacted] neemt desalniettemin contact op.

[redacted]: Film/documentaire over de wolf: Westerveld is ook gevraagd voor subsidie. Filmmakers willen graag alle Drentse gemeenten vragen. Film wordt sowieso gemaakt.

[redacted] maakt afspraak met filmers; Provincie geeft aan idee eerst voor te leggen aan gedeputeerde.

8

Protocol/ handelingskader burgemeester:

■■■■■: verwacht handelingsperspectief: wat mag, wie mag wat? Als dit gebeurt, op welke grond ga ik dan bellen? Hij loopt door het dorp: wat mag er dan?

CH: tijd nodig om juridisch af te hechten, maar we sturen hem in de loop van volgende week rond.

■■■■■: Behoeftte aan **mentale hulp**. Wie levert dat? GGD? 'er gebeurt weinig en er moet iets gebeuren'. Daar lopen ze op vast. Waar kunnen mensen terecht?

CH gaat hier achteraan.

Hoe passen gemeenten het **gedogenbesluit** aan?

- Ontheffing afrastering hoger dan 1,2 meter.
- Gemeente Midden-Drenthe heeft informatie hierover.

[REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]>
Verzonden: donderdag 14 september 2023 01:34
Onderwerp: Woo-verzoek

LET OP: Dit bericht is afkomstig van buiten de organisatie. Controleer het mailadres van de afzender en klik NIET op links of bijlagen tenzij u de afzender en de inhoud van het bericht vertrouwt!

Goedendag,

Ik dien een verzoek in op basis van de Wet open overheid (Woo), en wil de gemeente verzoeken om alle stukken openbaar te maken die verband houden met het onderwerp 'wolf' binnen de gemeente, met inbegrip van, maar niet beperkt tot; rapporten, notulen, correspondentie, verslagen, beleidsdocumenten en eventuele voorbereidingen met betrekking tot de aanwezigheid van wolven binnen de gemeente. Ik vraag om documenten die zijn opgesteld of ontvangen in de periode van januari 2015 tot aan de dag van vandaag.

Ik verzoek u om de gevraagde documenten in elektronische vorm per e-mail te verstrekken. Indien er kosten aan verbonden zijn voor het vervullen van dit verzoek, verzoek ik u mij hierover te informeren voordat u doorgaat met de openbaarmaking.

Mocht u vragen of aanvullende informatie nodig hebben om aan dit verzoek te voldoen, sta ik tot uw beschikking. U kunt mij het beste bereiken via mijn e-mail: [REDACTED]; of telefonisch in de middaguren op 06-[REDACTED].

Ik kijk uit naar uw reactie op dit verzoek en wil ik bij voorbaat bedanken voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Tel: 06 [REDACTED]

Mail: [REDACTED]